

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่โล่งย่านศูนย์กลางพาณิชย์กรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีวิวัฒนาการและการพัฒนาเมือง
2. แนวความคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างเส้นทางคมนาคมกับการพัฒนาเมือง
3. แนวความคิดและทฤษฎีการใช้ประโยชน์ที่ดินย่านศูนย์กลางพาณิชย์กรรม
4. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โล่ง

แนวความคิดและทฤษฎีวิวัฒนาการและการพัฒนาเมือง

1. วิวัฒนาการและการตั้งถิ่นฐานของเมือง

การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์เริ่มต้นจากการรวมตัวกันของชุมชนชนบทในพื้นที่เกิดเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่หรือที่เรียกว่า “ชุมชนเมือง” โดยมีปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของเมือง เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนของการใช้ประโยชน์ที่ดิน การเพิ่มขึ้นของสิ่งปลูกสร้าง (Built Up Area) การพัฒนาของระบบโครงข่ายคมนาคม เป็นต้น (ฉัตรชัย พงศ์ประยูร, 2527) โดยการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเมืองในระยะเริ่มแรกเกิดขึ้นตามปัจจัยทางธรรมชาติที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในชุมชน เช่น บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม บริเวณสองข้างทางตามแนวเส้นทางคมนาคม (Liner Settlement) บริเวณทางแยกของถนนหรือแม่น้ำที่มาบรรจบกัน การตั้งถิ่นฐานของเมืองโดยขาดการวางแผนล่วงหน้าที่เหมาะสมต่อการขยายตัวของพื้นที่ก่อให้เกิดปัญหาความแออัดของพื้นที่ตามแนวเส้นทางคมนาคมสายหลักมีผลทำให้เกิดพื้นที่โล่งด้านหลังอาคารที่ถูกปิดกั้นทางเข้า-ออกเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต (Ribbon Development) และยังเป็นการสั่นเปลี่ยงในการขยายระบบสาธารณูปโภคต่างกันกับการตั้งถิ่นฐานแบบวางแผนล่วงหน้า (ตารางที่ 2.1) ที่มีการกำหนดขนาดของพื้นที่เมืองให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ (Liner Town) โดยใช้เส้นทางคมนาคมเป็นตัวแบ่งพื้นที่ออกเป็น Block เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีระเบียบรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคตได้อย่างเหมาะสม (ปรัชญา วงศ์จักร, 2548)